

bir bağımlılık ilişkisi içinde gözük-
mektedir. Küratör Maria Lind'in yakın
bir zamanda söylediği gibi: "Nasıl bir
kurumun desteğinden faydalanıp da
aynı zamanda üretimin ve dolaşımın
deneySEL ve esnek bir biçimde gerçek-
leşmesini sağlayan bir alana sahip
olabilirsiniz? Bir kurumun desteği
olmadan nasıl bir devamlılık sağlar-
sınız? Fikirleri ve sanatsal projeleri;
değişik ekonomik, politik ve kültü-
rel bağlamlardan gelen insanlar arasın-
da eşit düzeyde bir alışverişi mümkün
kılacak biçimde, nasıl dolaşıma sokar-
sınız?"

Galeri ortamı "söylemler, uygula-
malar ve mekânlar arasındaki önem-
li bir kesişim noktasını" teşkil etme-
yi sürdürmektedir. 21. yüzyılda boğu-
şulması gereken zorluk, sergi alanları-
nın ve sergileme dizgelerinin ne doğal
ne de nötr olduğunu kabul etmektir.
Belki de yeni sanatsal bakış açılarına ve
geçmişe açık olmaya devam ederken,
kurumun kendi yeri, tarihi ve seyir-
cileri açısından nerede ve ne olduğu-
na dair bir algıyı korumak konusun-
da bir zorluk yaşanacaktır. Kendimize:
"Hem sağlam hem de şeffaf yapılar
oluşturabilir miyiz?" diye sormalıyız.
Seyirciler, diğer kurumlar ve sanat-
çılarla ilişkiler kurmak için gerek-
li olan devamlılığı, esneklikle birleş-
tirerek sanatsal üretim ve alımlama-
nın yeni biçimlerine kucak açabilir
miyiz? Galerinin, 20. yüzyılda pratik
bir değer ve öneme sahip olması için,
aynı anda hem geçişli bir ağ, hem
siyah bir kutu, hem beyaz bir küp,
hem bir tapınak, hem bir laboratuvar,
hem de bir durum olması gerekmektedir.
Galeri; bir küratör ile bir üretici,
nesne veya sanat düşüncesi arasın-
daki yaratıcı bir ortaklık biçimini alma-
lıdır. ●

NOTLAR

1 Iwona Blazwick, "Temple/
White Cube/Laboratory",
*What Makes A Great
Exhibition*, Ed. Paula
Marincola, Philadelphia
Exhibitions Initiative,
Philadelphia Center for
Arts and Heritage, 2006, s.
118-133. (ed. n.)

2 *A Short History of
Performance*, Whitechapel
Art Gallery, Part 1, April
2002; Part 2, November
2002.

3 Mary Kelly, "Re-viewing
Modernist Criticism",
Screen 22, no. 3 (1981):
41-62.

4 Brian O'Doherty, "Inside
the White Cube: Notes on
the Gallery Space, Part I,"
Artforum 14, no.7 (March
1976): 24-30; O'Doherty,
"Inside the White Cube,
Part II: The Eye and the
Spectator," *Artforum* 14,
no. 8 (April 1976) 26-33;
ya da bkz. kitap versiyonu:
*Inside the White Cube: The
Ideology of the Gallery
Space* (San Francisco: Lapis
Press, 1986); and Mary Anne
Staniszwski, *The Power
of Display: A History of
Exhibition Installation at
the Museum of Modern Art
in New York* (Cambridge,
Mass.: MIT Press, 1998).

5 Alan Palmer, *The East End:
Four Centuries of London
Life* (London: John Murray
Publishers, 1989), ön kapak
arkası sayfa.

6 Seth Koven, "The
Whitechapel Picture
Exhibitions and the
Politics of Seeing",
*Museum Culture: Histories,
Discourses, Spectacles*,
ed. Daniel J. Sherman ve
Irit Rogoff (Minneapolis:
University of Minnesota
Press, 1994), 22-23.

7 *Punch*, April 24,
1987, Koven'de alıntı:
"Whitechapel Picture
Exhibitions," 22.

8 Koven, "Whitechapel
Picture Exhibitions," 23.

9 Brian O'Doherty, "Inside
the White Cube: Notes on
the Gallery Space, Part I,"
Artforum (March 1976): 5;
ya da O'Doherty, *Inside the
White Cube*, 16.

10 Koven. "Whitechapel
Picture Exhibitions," 39-40.

11 Annie Coombes,
"Ethnography and National
and Cultural Identities,"
*The Myth of Primitivism,
Perspectives on Art*, ed.
Susan Hiller (London:
Routledge, 1991), 190.

12 Coombes, *Age*, 204.

13 *Museums Journal* 8 (July
1908): 12, Coombes,
"Ethnography and National
and Cultural Identities,"
204'te alıntlandı.

14 Juliet Steyn, *The Jew:
Assumptions of Identity*
(London: Cassel, 1999), 84-95.

15 *The Power of Display:
A History of Exhibition
Installation at the Museum
of Modern Art in New York*
(ed. n.)

16 Steyn, *The Power of
Display*, 124.

17 Margaret Garlake, *New
Art New World: British
Art in Postwar Society*
(New Haven, Conn.: Yale
University Press, 1998).

18 Jackson Pollock, "My
Painting," *Possibilities* (New
York) 1 (Winter 1947-8): 79.

19 Barry Curtis, "From Ivory
Tower to Control Tower", *The
Independent Group, Postwar
Britain and the Aesthetics
of Plenty*, ed. David Robbins
(Cambridge, Mass.: MIT Press,
1990), 23, 26.

20 Graham Whitham,
"Exhibitions: This
is Tomorrow," *The
Independent Group,
Postwar Britain and the
Aesthetics of Plenty*, ed.
David Robbins (Cambridge,
Mass.: MIT Press, 1990), 135.

21 *Age*'den uyarılama, 139.

22 Staniszwski, *Power of
Display*, 176.

23 O'Doherty, "Inside the
White Cube," *Artforum*
(March 1976): 24-30; ya
da O'Doherty, *Inside the
White Cube*, 15.

24 Jean-Christophe Royoux,
Omnibus (Paris),
Documenta X üzerine özel
edisyon, October 1997,
Guy Brett alıntılar: "Helio
Oiticaca's Whitechapel
Experiment", *The
Whitechapel Art Gallery
Centenary Review* (London:
Whitechapel Art Gallery,
2001), 77.

25 *Age*'de Guy Brett, 77.

26 *Apocalipópotese* (1969),
Aspiro ao Grande Labirinto
(Rio de Janeiro: Ed. Rocco,
1986), 130. Gut Brett
alıntılar: Hélio Oiticaca:
The Experimental Exercise
of Liberty", *Carnival of
Perception: Selected
Writings on Art* (London:
Institute of International
Visual Arts, 2004), 63.

27 *A Short History of
Performance*, Whitechapel
Art Gallery, Part 1, April 2002;
Part 2, November 2002.

28 Filippo Marinetti, "The
Foundation and Manifesto
of Futurism", *Art in Theory,
1900-1990*, ed. Charles
Harrison ve Paul Wood
(Oxford: Blackwell, 1992), 148.

29 Joseph Beuys, "Interview
with Georg Jappe", çev.
John Wheelwright, *Studio
International* 184, no. 950
(December 1972); *Art in
Theory -1900-1990 An
Anthology of Changing
Ideas*'da kullanıldı, ed.
Charles Harrison ve Paul
Wood, 890.

30 Marco Livingstone,
"Reshaping the
Whitechapel: Installations
from Tomorrow to Today,"
*Whitechapel Art Gallery
Centenary Review*, 35.

Üretim Alanları: Open Space

GÜLSEN BAL CENTRAL SAINT MARTINS COLLEGE OF ART & DESIGN, UNIVERSITY OF LONDON'DA ÜSTLENDİĞİ DOKTORA EĞİTİMİ ARDINDAN VİYANA'DA OPEN SPACE'İN YÖNETİCİLİĞİ İLE BİRLİKTE YÜKSEK LİSANS İÇİN GELİŞTİRDİĞİ CRITICAL AND CURATORIAL INVESTIGATIONS PROGRAMI ÇERÇEVESİNDE TECHNISCHE UNIVERSITÄT WIEN-TU WIEN'DE 2008'DEN BERİ ÖĞRETİM GÖREVLİLİĞİNİ SÜRDÜRÜRKEN SANATA AYRILMIŞ ALANLAR ÜZERİNE ÇALIŞMALARINA YOĞUN BİR BİÇİMDE DEVAM EDİYOR. SANAT TARİHÇİSİ/KÜRATÖR COSTANA MELI'NİN BAL'LA YAPTIĞI VE İLK OLARAK SUCCO ACIDO'DA ŞUBAT 2009 YAYIMLANAN SÖYLEŞİDEN BİR BÖLÜMÜ BU SAYIYA ALDIK.

Nada Prlja
THE RIGHTS, I AM MACEDONIAN, THE
RIGHTS, I AM ROMANIAN, THE RIGHTS, I AM
TURKISH, THE RIGHTS, I AM SERBIAN, etc.
multikanallı video
Proje: Temporary Zones
(Open Space, 9 Ocak - 10 Şubat 2008)
Proje küratörü: Gülşen Bal

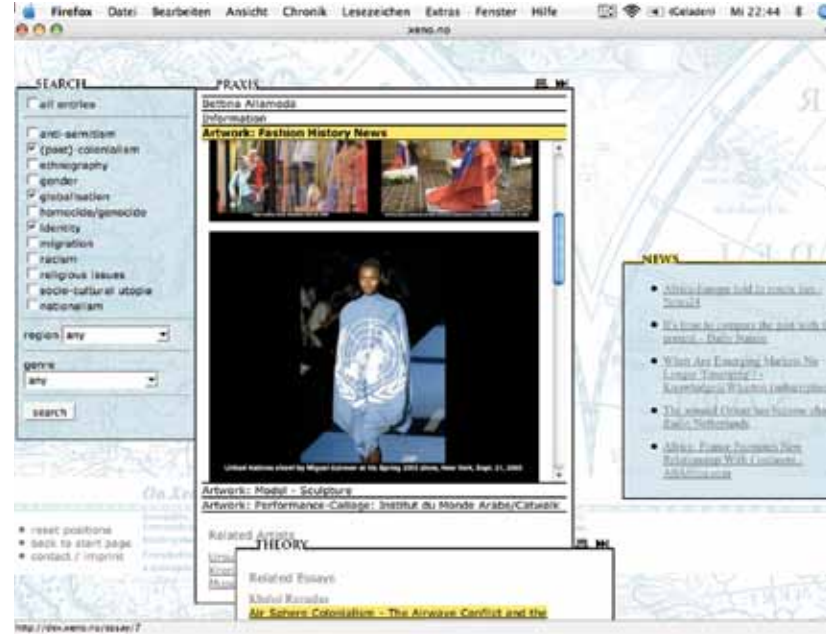
GÜLSEN BAL COSTANZA MELI

"its moments: Arising and passing
away"...¹

Costanza Meli: Open Space nedir?
Burayı ne zaman kurdunuz?

Gülşen Bal: Bu soruya cevap
verebilmek için üretim süreci farklı
bir yaratıcı serüvenden bahsetmem
gerekir. Bunlar, durumun belirsizli-
ğini ortaya çıkaran bir konumsallık ya
da konum yapısı oluşturmaya giriş-
rek görünmeyi "görünür" yapmak
üzerine odaklanan belli kültürel koşu-
lar hakkında düşünmeyi şart koşar.
Open Space'de yer alan farklı pratikleri
bir araya getirip bunu belirleyen nite-
likleri tanımlamamızı sağlayan budur.

Evet, Avrupalı alanlarla alakalı ve
birbirine bağlantılı yollar inşa etmek ve
yaratmak itkiyle ve Avrupa'yı oluşturan
çok katmanlı parçaların içinde sınır
ötesi diyaloglar oluşturmak amacıyla
2007 yılının ortalarında oluştu bu
fikir. Benim öncülüğümde başlayan bu

Proje: On Xenophobia Redux
(Open Space, 25 Mart - 19 Nisan 2008)
Proje küratörleri: Anne-Britt Rage ve David Rych
Prodüksiyon karesi

Kaszás Tamás / Toamash Koasash
Forest School
Enstalasyon
Proje: How to resist and object to
conditions of the present?
(Open Space, 15 Ekim - 7 Kasım 2009)
Proje küratörü: Hedwig Saxenhuber

Open Space'te gösterilen işler enstalasyon, video, performanstan online platform: internet bazlı işlere uzanan çoklu disiplinli/disiplinlerüstü bir yapı biçimini kapsamaktadır.

girişimin amaçları: birbirinden farklı yaratıcı pratikleri bir araya getirmenin yanısıra güncel sanat haritasında faaliyet gösteren yapılarla trans-local bazda işbirlik için gerçek ve sanal ortamda forum yaratmak ve geleceği araştırarak karşılıklı ve ortak projeleri desteklemek, uluslararası ağı geliştirmenin yanısıra belli bir sosyo-kültürel ortamda iletişim geçişlerini sağlayacak bir alan, bir ağlar ağı yaratmak için yeni fikirler üretmek ve bu fikirleri uygulamaktır.

“İnsan her zaman birşeyin bittiğini ve başka bir şeyin başladığını savunabileceği sembolik bir nokta arar” fikrinin belirlenmesi, gerçek hayattan olayların araştırılmasını tayin eder ve yerel-ötesiliğinin içinde ve/veya ötesinde özel kültürel koşulların nasıl oluştuğunu gösterir. Bu, “Yeni Avrupa”nın sınırlarındaki yeni tür yaratıcı bağlantıları harekete geçirir. Bu doğrultuda, burada sözkonusu olan mesele sorun-sallaştırılacak mevcut ilişkilerin alanını tanımlayan deneysel bir dinamiği ortaya çıkarır. Open Space'in özel niteliklerini formüle eden de budur. Open Space'in özellikleri, yaratıcı pratiğin üretimi ve karşılaşmalarının ayrışık çizgileri arasındaki ilişkileri belirleyen görsel sanatlar ve eğitim programındaki yeni yaklaşımı geliştirme üzerine temellenen ve “öznenin üretimi”ne yönelik aktarımlarında yatmaktadır.

C.M.: Viyana bu tür projeler için olanaklar sağlayan bir şehir mi? Neden?

G.B.: ‘Open Space’in oluşturduğu dinamikleri ve Viyana’da ki belli sanat kurumlarının yönetilişindeki belirleyici hataları Walter Seidl şu şekilde dile getirmişti:

“Krizden kaynaklanan bazı kurumsal değişikliklerden sonra Viyana sanat sahnesi 2008 yılının başında Gülsen Bal tarafından faaliyete geçirilen Open Space ile önemli bir gelişme yaşadı. Generali ve Bawag Vakfı'nın birleşip tek bir sergi alanına dönüşmesiyle, katkı bir şekilde odaklanan kavramsal pratik

üzerine 10 yıllık bir sergi programı sona erdi. Bawag Vakfı'nın faaliyetleri, grubun CEO'larının verdiği kararlarla aniden durdu. Bu olay, küresel kapitalizmin sanatsal temsili ve bunun sosyal yankılarını nasıl yönettiğini gösterdi. ‘Open Space’in açılmasıyla Gülsen Bal bu kapitalist yönetim altındaki sergi projelerinin saldırısına meydan okudu...”²

Bence bu bizi bütün meseleleri kapsayan yapı/aracı ikileminin ortaya çıkışına getiriyor. Viyana’da temellenmiş olmak, bir dereceye kadar, “toplumla ilişkiye” çekilen ampirik bir temele tutunmaya izin veriyor: ve buradaki özlü-cümle: “Wer ist der Verkehr? Wir sind der Verkehr!”³

Bunun yanısıra, aylık olarak uluslararası çapta getirdiğimiz proje bazlı söylemler tam da bu şehirdeki sanat sahnesinde eksik kalmış bir şey ve görüldüğü kadarıyla, bu durum, beyaz küp (white cub – müze/galleri mekânı) konseptinin ötesinde işleyerek bazı dinamiklerini tanımlayan büyük bir boşluğu dolduruyor, aynı zamanda bütün karmaşık yolları birleştiren bir merkez gibi hizmet veren bir tür “enstitü” gibi çalışıyor.

C.M.: Open Space'in “görsel sanatlar ve eğitim programıyla yeni bir yaklaşım geliştirme temeli üzerinde sınır-ötesi ve bölgelerarası projeler için bir strateji modeli sağlamakla ilgilenen güncel yaratıcı pratik için bir tesis yaratmayı amaçladığını” söylüyorsunuz. Bence bu zor bir proje, ama editoryal araştırmamızla ilişkisi açısından tamamen anlıyorum. Bu konsept çalışmalarınızın pratik yönleriyle nasıl bağlanıyor?

G.B.: Size kesinlikle katılıyorum. Bu hiç kolay bir iş değil.

Daha önce kısaca bahsettiğim gibi, ben her tekil projede, olası yeni pratiklerin ana hatlarını bulmak için sürekli araştıran farklı yaratıcı üretimleri ortaya koymaya çalışıyorum. Burada her bir proje, tartışmaya açılan yeni söylemin sorumluluğunu paylaşıyor.

Viyana'daki diğer küçük ya da büyük enstitülerden farklı olarak Open Space kısa süreli üretken süreçle bağlantılı mevcut ilişkilerin incelenmesi için bir alan sunuyor. Bu meseleleri ve sanatın mevcut koşullarını gözönünde bulundurursak; Open Space'te gösterilen işler enstalasyon, video, performanstan online platform: internet bazlı işlere uzanan çoklu disiplinli/disiplinlerüstü bir yapı biçimini sürdürmektedir. Bu, "rizomatik" davranan çoklu-yönlü modeller içerisinde projelerin özelliklerini şekillendiren bazı belli başlı ve belirleyici niteliklerin tanımlanmasında yardımcı olur. Bu etkinliklerin kapsamı en baştan başlanması devrimde başlar.

C.M.: Sanatçıları ve küratörleri nasıl seçiyorsunuz? Sürekli bir ekibiniz var mı yoksa her seferinde farklı işbirlikleri mi kuruyorsunuz?

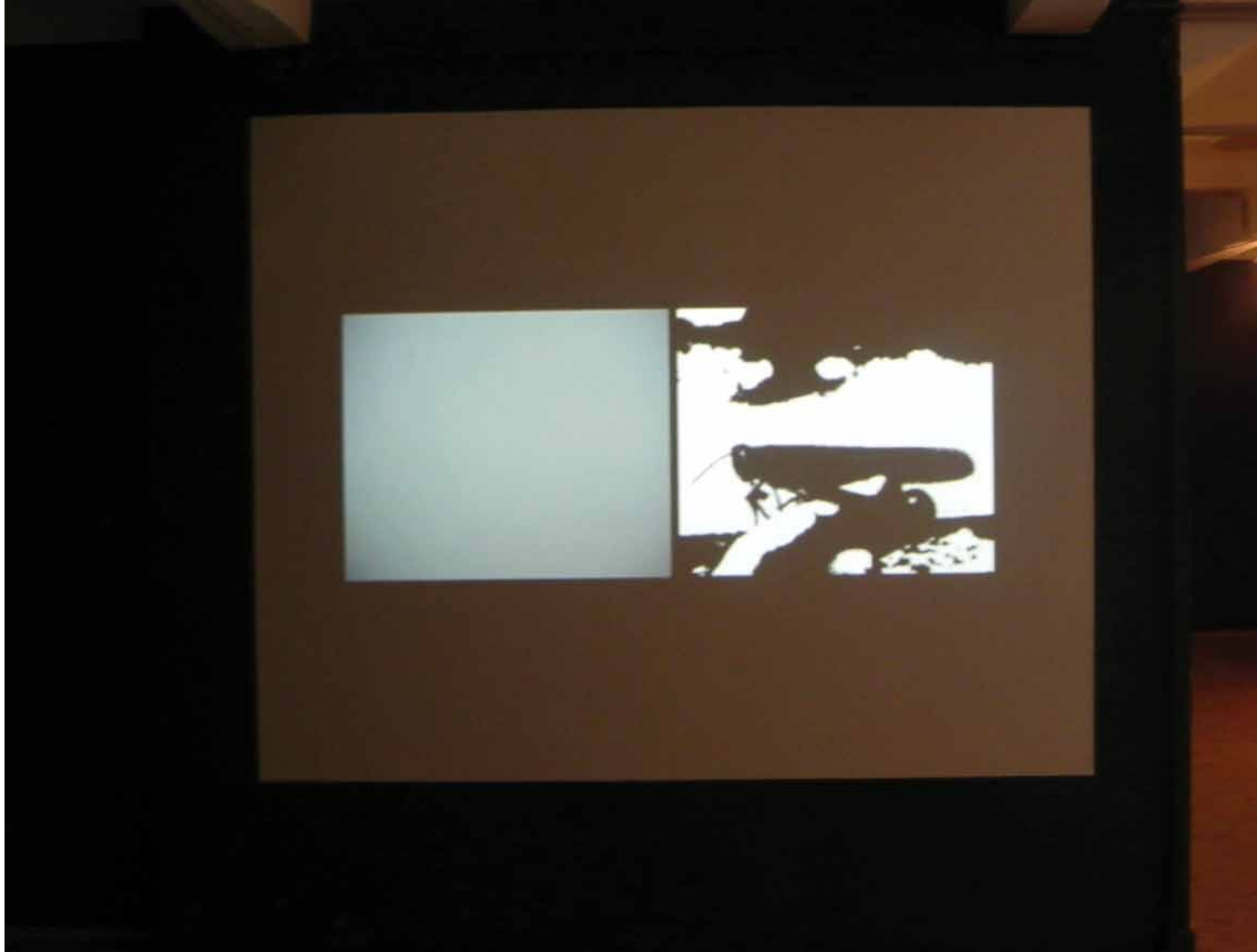
G.B.: Burada odaklanılan şey, belirli söylemleri su yüzüne çıkartan belli tartışmaları ve söylem dışı bırakılmış belirleyici pratikleri ortaya çıkarmaktır. Bu nedenle, neyi sunup göstereceğimize ben karar veriyorum. Davet ettiğim bazı proje küratörlerini örnekleyecek olursak: Juraj Carný, Anne-Britt Rage ile David Rych, Alexander Nikolić, Ilias Marmaras ile Daphne Dragona, Walter Seidl, Sabine Winkler, Hedwig Saxenhuber, STEALTH, Luisa Ziaja, Suzana Milevska ve Başak Şenova.

Seçerken eğilimin dönüştürücü bağlantıların araştırılmasını içeren çalışmaları buluştururken; sergileme biçimlerinin arkasındaki farklı kavramsal güçlere gönderme yapıp farklı küratöryel modellerin yanyana örneklenerek tanıtıldığı çoğulcu yaklaşımlara ulaştıran yaratıcı üretime ağırlık veren mekanizmalar hayata geçiyor.

C.M.: Küresel krizin yaşandığı şu dönemde, kötü sosyal ve sanatsal pratiklerin büyük kültürel stratejilerle birarada var olması nasıl mümkün olabiliyor?

Pravo na grad
Right to the city
Video ve basılı yayım
Proje: Lines (not) to be crossed (Open Space, 17
Kasım - 15 Aralık 2009)
Proje küratörleri: STEALTH

Sala-manca
Elephants in the Nights of Metula
Multimedya enstalasyon
Proje: Extracts from "Eclipsed Voices" (Open
Space, 9 Mart - 2 Nisan 2010)
Proje küratörü: Başak Şenova

G.B.: Bu kesinlikle üzerinde düşünülmesi gereken meselelerden biri. Her şeyin "demografik politikalar"ın geçirdiği dönüşümlere ve hayatın politikleştirilmesine doğru ilerlediği yerlerde de bunun geçerli olduğu görülüyor.

C.M.: Yerel olarak bakıldığında, Open Space'in bulunduğu fiziki yer ile ilişkisi nedir? Üzerine doğru uzandığı caddeyi, insanları ve çevresindeki ticari faaliyetleri kastediyorum. Sizin alanınız ve sizle belirli müdahaleleri gerçekleştiren sergi alanları arasında hiçbir etkileşim oldu mu?

G.B.: Aslında, kâr gütmeyen ve "bütün yolları buluşturan yer" olarak hizmet veren Open Space, çok yoğun bir biçimde gentrifikasyon süreci yaşayan ve uç bir jeopolitik duruşa tutunarak genç nüfusa yeni olasılıklar sunan yerleşikliğinde politik konumunu ve belli sanatsal ajandasını sürdürmekte. Bu, Open Space'e belirli yerel müdahalelerin gerçekleştirilmesindeki ilişkileri harekete geçiren zemini sağlamaktadır. ●

NOTLAR

1

Lenin, V.I., *Collected Works*, Volume 38 - Philosophical Notebooks (1895 - 1916), Lawrence & Wishart, 1980, p. 107

2

Marxist anlamda toplumsal alışveriş için kullanılan motto. "Verkehr nerede, Verkehr bizim." Verkehr: trafiğin kesiştiği yer.

3

Seidl, Walter. Gülsen Bal and "Open Space" at the Zentrum für Kunstprojekte, Vienna. Bkz: <http://www.artmargins.com/content/review/seidl.htm>